

đời. Chúng ta là người tu hành trọn đời chỉ có một việc làm là niệm phật cầu vãng sanh Cực Lạc để thoát kiếp khổ đau luân hồi trầm luân nơi biển ái, thì thà chấp nhận trái với đời hơn là trái mất bản nguyện của mình.

Còn một điều ích lợi thực tế hơn nữa là không làm mất thời giờ của những thân hữu tiền đũa. Và như thế, thì hương linh càng tăng thêm phước. Bởi vì nếu vì mình mà họ phải mất thời giờ, thì mình sẽ bị tổn phước. Đó là điều ích lợi thực tế thiết thực.

Trên đây, chỉ là những thành tâm góp ý của người giải đáp dựa theo kinh điển Phật Tổ chỉ dạy, còn việc chọn lựa quyết định thì tùy ở nơi mỗi người.

Hỏi : Trong Phật giáo, khi thì nói cái Ngã không thật, khi lại nói cái Ngã chơn thật. Lắm khi lại còn đề cao cái Ngã cho là độc tôn duy nhất nữa. Như khi Phật mới ra đời có nói câu : " Thiên thượng thiên hạ, duy Ngã độc tôn." Tại sao đồng là Ngã, khi nói thật, khi nói không thật. Như vậy có mâu thuẫn chóng trái nhau không ?

Đáp : Không có gì chóng trái nhau cả. Chữ ngã là đọc âm Hán tự, có nghĩa là tôi, ta, hay mình v.v... Để bạn hiểu rõ hơn về chữ ngã, tôi xin trích một đoạn về phần định nghĩa chữ ngã trong bộ Tự Điển Phật Học Huệ Quang Tập 5 : " Ngã nguyên nghĩa là hô hấp, chuyển thành nghĩa sanh mạng, tự kỷ, thân thể, tự ngã, bản chất, tự tánh, hoặc chỉ chung cho chủ thể độc lập vĩnh viễn, tiềm ẩn trong nguồn gốc của tất cả vật và chi phối cá thể thống nhất. Đây là một trong các chủ đề trọng yếu nhất thuộc thể giới tư tưởng Ấn Độ."

Phàm nói ngã phải hội đủ ba yếu tố : Chủ thể, thường nhứt và tự tại. Cái ngã mà Phật giáo phủ nhận hay chủ trương vô ngã, đó là chỉ rõ cái ngã do quan hệ nhân duyên kết hợp. Đã do nhân duyên kết hợp, tất nhiên là nó không có chủ thể, không thường nhứt và không được tự tại. Như cái thân xác mà chúng ta đang mang đây, nhà Phật gọi là cái thân giả tạm, bởi do ngũ uẩn kết hợp. Ngũ uẩn đó là : Sắc, thọ, tưởng, hành, thức. Sắc chất thuộc về phần tứ đại, tức gồm có 4 nguyên tố tụ hợp tạo thành. Như đất, nước, gió, lửa. Bốn thứ này kết hợp trong nhu cầu cưỡng ép. Bởi thế, nên chúng thường chóng trái nhau và chính vì thế, nên chúng

ta thường hay đau yếu luôn luôn. Đây là phần kết hợp vật chất. Còn về phần tinh thần hiểu biết, cũng do bốn thứ kết hợp : Thọ, tưởng, hành, thức. Thọ là sự cảm nhận vui hoặc buồn, hoặc không vui không buồn. Tưởng là nhớ lại những việc đã qua hay tưởng tượng đến những việc sắp đến. Hành là sự biến đổi từng sát na của dòng tâm thức. Thức là sự phân biệt phải trái tốt xấu v.v... Bốn thứ này cấu tạo thành hiện trạng tâm lý. Như vậy, mỗi thân thể chúng ta được cấu tạo bởi hai phần : Vật chất và tinh thần. Đã nói cấu tạo, tất nhiên, là phải do nhiều thứ hợp lại, đã có hợp, tất phải có tan. Đó là một định lý duyên sinh bất di bất dịch. Do đó, mà nhà Phật gọi thân này là vô ngã (Bởi do nhiều yếu tố hợp thành tạm bợ không thật). Ngược lại, cái ngã mà nhà Phật gọi là Chơn Ngã tức là cái " Ta " chơn thật. Nói đến cái Ta là chỉ cho chủ thể mạng sống. Nhưng mạng sống có hai : Giả tạm và vĩnh hằng. Mạng sống giả tạm là mạng sống còn bị hệ thuộc trong phạm trù duyên sinh nhân quả. Còn mạng sống vĩnh hằng, thì vượt ngoài phạm trù